

JOSEPH RATZINGER
BENEDICT AL XVI-LEA

Omul pascal

*Predici pentru Postul Mare
și timpul Paștelui*

Selecție, ediție și prefață de
Manuel Schlögl
Traducerea din limba germană de
Pr. Liviu Mătieș

Galaxia Gutenberg
2025

CUPRINS

Prefață | 7

TIMPUL CELOR PATRUZECI DE ZILE | 11

Timpul penitențial pascal | 13

Caracterizați de vremelnicie | 21

Urmarea lui Isus în pustiu | 26

„Întoarce spre tine inimile noastre” | 37

Prețul fidelității | 46

Semnul lui Iona | 51

Colaboratori în modelarea lumii | 58

Iubirea lui Cristos ne face văzători | 64

SĂPTĂMÂNA SFÂNTĂ | 71

„Binecuvântat este cel care vine în numele
Domnului” | 73

Uns cu iubirea răstignită | 79

Dumnezeu a tânjit să se poată dărui pe sine | 87

„Cu adevărat, acest om era
Fiul lui Dumnezeu” | 93

TIMPUL PAȘTELUI | 97

A trece de la moarte la viață | 99

A deveni oameni pascali | 104

Speranța sărbătorii Paștelui | 112

Cu Cel Înviat pe drum | 115

Sfințiți prin apă, sânge și Duh | 123

Cufundat într-o promisiune | 131

Bibliografie | 137

PREFAȚĂ

Una dintre marile provocări pe care ni le-a lăsat moștenire Conciliul Vatican II este relația creștinismului cu lumea. În timp ce în deceniile care au urmat Conciliului a predominat un mare optimism în legătură cu lumea modernă, cultura și științele sale, astăzi, în unele mișcări spirituale și cercuri bisericești, există din nou un scepticism crescând față de modernitate și un efort de a contrapune lumii profilul creștinismului.

Cu toate acestea, poate că răspunsul la întrebarea pusă de Conciliu nu se află nici într-o „secularizare”, nici într-o „deseccularizare”, ci într-un mod de a aborda lumea, care este atât de impregnată de credința în Isus Cristos, încât contribuie la transformarea lumii în spiritul evangheliei. Prin învierea Fiului lui Dumnezeu, această transformare a lumii a început deja, iar prin faptul că creștinii sunt inspirați de acest mesaj, ei devin „oameni pascali” și dau mărturie lumii despre o speranță pe care nu și-o poate da singură, indiferent de cât de „progresistă” poate părea. În biografia lui Joseph Ratzinger, fostul papă

emerit Benedict al XVI-lea, misterul pascal ocupă un loc important. Nașterea sa în Sâmbăta Mare din anul 1927 și botezul său care a urmat imediat, cu apa proaspăt sfințită de Paști, i s-au părut mereu ca o profecie a unei vieți care, deși se desfășoară într-o istorie dramatică plină de suferință și moarte, „așteaptă încă Paștele... dar merge cu încredere pe acest drum”¹. În teologia sa, misterul pascal, trecerea de la o lume condamnată la moarte la noua viață a lui Dumnezeu, care se concretizează în sacramentele Bisericii și în existența creștină, este de asemenea un subiect central².

Prin urmare, nu este de mirare că Joseph Ratzinger se întoarce mereu la timpul penitențial pascal, la Săptămâna Mare și la Paște în predicile sale. Deja o colecție de predici din timpul episcopatului său la München poartă ca titlu un citat paulin din liturgia

¹ J. RATZINGER, *Viața mea. Memorii*, trad. Dan Siserman, Galaxia Gutenberg, Târgu Lăpuș, p. 13. A se vedea de asemenea ultima predică din acest volum.

² A se vedea întrepătrunderea programatică a antropologiei și a cristologiei la J. RATZINGER, *Einführung in das Christentum. Vorlesungen über das apostolische Glaubensbekenntnis*, München 1968, 173-221; în ceea ce privește sacramentele, cf. J. RATZINGER, *Der Ursprung der Eucharistie im Ostergeheimnis*, în: IDEM, *Eucharistie – Mitte der Kirche*, München 1978, 9-20. În ceea ce privește chestiunea în sine, a se vedea articolul important al lui R. TREMBLAY, *L'„exode”, une idée maitresse de la pensée théologique du cardinal Joseph Ratzinger*, stMor 28 (1990) 523-550.

de Paști: „Căutați cele de sus”³. Publicarea exercițiilor din Postul Mare pentru curia romană din anul 1983, din care au fost traduse pentru prima dată în germană câteva texte pentru această ediție, se numește în originalul italian „Il cammino pasquale – Drumul pascal”⁴. Și în alte ocazii ulterioare, Joseph Ratzinger, fie în calitate de cardinal, fie ca succesor al apostolului Petru, a reflectat asupra misterului Paștelui și l-a dezvăluit ascultătorilor săi.

Pentru cartea de față, au fost selectate texte care acoperă întreaga perioadă de la Miercurea Cenușii până la sărbătoarea pascală. Cititorul este călăuzit pe „drumul pascal” cu ajutorul unor personaje biblice precum fiul risipitor, orbul din naștere sau cei doi ucenici de pe drumul spre Emaus, dar și în dimensiunea pascală a sacramentelor Botezului, Pocăinței și Euharistiei. Prin mijlocirea lui Iuda, el este confruntat cu propria trădare a lui Isus Cristos, care are loc și astăzi în cercul discipolilor săi. Dar este totodată încurajat să îl aleagă din nou pe Cristos și astfel să treacă încă de acum de la „moarte”, adică de la un mod de viață îndepărtat de Dumnezeu, la „viață” și să devină un „om pascal”.

³ J. RATZINGER, *Suchen, was droben ist. Meditationen das Jahr hindurch*, Freiburg-Basel-Viena 1985. „Baza este formată din predici și meditații despre sărbătoarea Paștelui” (IBIDEM, 5).

⁴ J. RATZINGER, *Il cammino pasquale*, Milano 1985; în traducerea franceză: *Le Ressucité*, Paris 1986; în traducerea engleză: *Journey towards easter*, Middlegreen 1987; în trad. română: *Drumul pascal*, trad. Mihai Pătrașcu, Sapienția, Iași, 2006.

Încă o dată, mulțumesc Papei emerit Benedict al XVI-lea, care a preluat sugestia mea pentru această carte și a citit și aprobat cu mare grijă textele încă nepublicate, arhiepiscopului dr. Georg Gänswein și sr. Birgit Wansing pentru sprijinul lor prietenos și editurii Johannes pentru lucrarea atentă și grija acordată manuscrisului.

Passau, în sărbătoarea Adormirii Maicii Domnului, 2019

Dr. Manuel Schlögl

Timpul penitențial pascal

Mt 4,12-17

Cele patruzeci de zile dinaintea Paștelui, pe care le cunoaștem sub numele de Postul Mare, sunt numite în Liturghierul bisericesc drept „timp penitențial pascal”. Conținutul decisiv al acestor săptămâni este acum imediat clar, privind la nume: ele vor să ne facă să ne convertim. Acest lucru sună destul de ciudat pentru noi, oamenii de astăzi. Nu ne putem imagina în mod adecvat cum poate fi practică penitența și nici nu putem vedea cu ușurință de ce și cum ar trebui să o întreprindem.

Poate că vom găsi o cale mai ușoară de a aborda subiectul „căinței” dacă vă spun mai întâi o scurtă poveste în care importanța convertirii mi-a devenit deosebit de clară.

Într-o discuție pe care am avut-o cu studenții mei acum câțiva ani, s-a pus la un moment dat întrebarea asupra diferenței dintre păcatul lui Petru și cel al lui Iuda. Negarea lui Petru a fost cu siguranță mai puțin premeditată și mai puțin lipsită de urmări decât trădarea lui Iuda; rămâne totuși întrebarea dacă diferența este într-adevăr atât de mare încât unul a trebuit să devină imaginea nemerniciei, în timp ce celuilalt i s-a permis să devină stâncă Bisericii. Dacă încerci să afli motivul real al acestor rezultate diferite, îți dai seama că nu este atât de ușor

de recunoscut. Adevăratul decalaj dintre cei doi nu constă, de fapt, în natura păcatului lor, ci în cu totul altceva: constă pur și simplu în faptul că unul s-a întors, s-a convertit, în timp ce celălalt nu. Contrastele dintre aceste două destine arată ce înseamnă convertirea.

Astfel, acum putem spune în termeni generali: diferența dintre cei sfinți și cei pierduți nu constă în faptul că unii păcătuiesc și alții nu; adevărata linie de distincție este convertirea. Cu toții păcătuim și oricine s-ar lăuda că nu are nimic de reproșat ar trăi într-o teribilă autoamăgire. Granița dintre mântuire și nefericire stă în disponibilitatea de a te întoarce, constă în convertire. Trebuie să clarificăm acest lucru într-un mod foarte practic. Nu ne putem aștepta de la nimeni să nu greșească niciodată, să nu facă niciodată o judecată nedreaptă, să nu acționeze niciodată cu miopie, unilateralitate, în mod egoist. Dar atunci când știm că o persoană poate vedea că greșește, că poate admite că greșește și când știm că este capabil să se corecteze, să ia distanță, să ceară iertare: atunci putem avea încredere în el și putem fi în comuniune cu el.

Dacă luăm în considerare acest lucru, vom înțelege de ce pregătirea pentru venirea lui Isus Cristos a constat în chemarea la convertire pe care Ioan Botezătorul a lansat-o în Israel (*Mt 3,2*). Esența prediciei lui Isus însuși este rezumată de însuși evanghelistul